

Napi hírek.

— Ruttkayné Kossuth Luiza Debreczenben.

Ruttkayné Kossuth Luiza asszony, Kossuth Lajos nagyhazánk fia testvére tegnap délután 3 óra 20 perckor a Budapest felől jövő vonattal Debreczenbe érkezett. Már mint lapunk tegnapi számában is említettük, nagy és intelligens közönség várta, a vasuti pályaháznál a vonat berobogását, mely a mindenki által tisztelt agg matrózat. Kossuth Lajos öngyógyulását hozta magával. A Ruttkayné Debreczenben lakó rokonsága, városunk több intelligens családja várta a peronon a kedves vendéget. Kossuth Luiza férje ki egyidőben kormánybiztos is volt, áll rokonságban a zólyom megyei eredetű nagyselmeci Kaszanyitzky családdal, melyből Kaszanyitzky Endre nagykereskedő, városunk egyik tekintélyes férfa után rokonságul tekinthető Ruttkaynéhoz a kiterjedt Szabó és Csanak családok. Ruttkayné asszony pompás egészségre örvend és agg kora dacára kitűnő erővel rendelkezik, pedig a hosszas utazást már több hét óta igénybe veszi. Zomborból vele jött Dr. Ambrózy Dezső ismert nevű fiatal hírlapíró, az Egyetértés belső dolgozó társa, valamint H. Olívér, dabasi nagybirtokos Pestmegyéből nevével, kiket szintén rokoni kötelek fűznek Ruttkayné asszonyhoz és a kik őt Tátrafüredre is elfogják kísérni. A vonattal a Kaszanyitzky, Szabó, Csanak családokból több fehérruhás kis leány virágokért nyújtott át, Kósa Barna, a Debreczen felelős szerkesztője pedig lelkes szavakkal üdvözölte a vendéget. Körössi Bertalan 3 jh. szintén gyönyörű esztergót adott át Ruttkaynénak rövid üdvözlő b széd kíséretében a debreczeni joghallgatók és felsőbb gimnáziumi tanulók nevében. — Hosszas és lelkes éljenzés után Szabó Kálmán ur a várakozó fogathoz (Vessey Zoltán fogató) vezette Ruttkayné asszonyt és behajtott az egész társaság a városba Kaszanyitzky Endre főtéri lakáshoz. A közönség egész az esti órákig nagy tömegekben csoportosult a főtéren a Kaszanyitzky-ház előtt, hol az első emeleti termekben rövid uzsonna volt, mely után a rokonság körében Ruttkayné a nagyerdőnyi nyári lakóokhoz hajtatott ki a Kaszanyitzky Endre villájába, kinek vendége, hol este fényes vacsora volt a vendégek tisztelőre. Ma reggel Ruttkayné ismét vissrahajtatott a főtéri Kaszanyitzky házába, hol a függetlenségi párt nagy küldöttségét fogadta, melynek szónoka, a miat ezt már tegnap is megirtuk Kiss Albert országgyűlési képviselő volt. Ruttkayné megindult közönsége meg a kiváló kitüntetés. Délben a kedves vendég tisztelőre Szabó Kálmán urnál családi ebéd volt.

Garasanin a bolgár püspökök kinevezéséről következőleg nyilatkozott: Ez igen komoly és súlyos dolog. Nagy csapás a szerbekre, nagy győzelem a bolgároknak, mely egész eszében, minden nagyobb zaj nélkül ment végbe, mintha csak valami jelentéktelen esemény lenne. Pedig ennek a következményei beláthatatlanok és talán soha jóvá tenni e hibát nem lehet. A bolgár propaganda Macedóniában nem mai keletű. Az már megvolt akkor, mikor Bulgária még állam sem volt, gyakorolta pedig a konstantinápolyi exarchatus és pedig Ignatiev és a többi orosz nagy követek kezdeményezésére; akkor az orosz propaganda volt. És ha ez a győzelem első sorban Bulgáriának áll érdekében, második sorban azonban orosz érdeket is szolgál. Lassankint a san-stefanoi szerződés minden pontja megvalósul. Az unio megvan és most meglesz a bolgár propaganda Macedóniában. Mindezek az eredmények nem lennének oly aggasztók, ha nem volna a háttérben az orosz. Stambul tagadhatatlanul kitűnő ember és megtesz mindent, a mit hazája érdekében tehet. Ezt a dolgot is igen ügyesen csinálta meg. A főszűrt látszólag a fejedelm elismerésének kérdésére tekintette, számítva arra, hogy ez zajt csinál és akkor a püspökök kinevezéséről elterelődik a figyelm, holott az egyelőre sokkal fontosabb kérdés Bulgáriára nézve. Calculus sikerült. Csak az a kérdés, vajon Stambulov, mikor Bulgária érdekeit szolgálja, nem-e tesz, bár akaratlanul, ő is Oroszországnak szolgálatot? Eljárása különben feltétlenül helyes; megtenni mindent Bulgáriáért, a mit a jelenben lehet.

Jó, hűséges, egyszerű asszony volt, férjének engedelmese rabja. Kardos megsiratta, úgy szokásból, s aztán még örömtelenebb lett hajléka, még ridegebb kedélyvel folytatta a pénzügyi sivar műveletét. A két gyermek anyja nélkül nőtt fel. András szép értelmes fiú volt, az apa nagyrálató álmainak letéteményese. Kétségkívül szerette őt Kardos, de e szeretetet éreztetni, kimutatni nem tartotta szükségesnek, talán nem is tudta volna. A leánya, a ki a természetül is anyja szelid kedélyét örökölte szigoru atyja mellett félnk, hallgatag gyermekké lett. Szeretet után sóvárgott szive, s épen azt kellett nélkülöznie az anyátlan leánynak.

Mig Kardos Balázs egész lolkével vagyongyűjtésen látszott csüggeni, soha egy percig sem feledte el, hogy boszut esküdött Bakos Gábor ellen. Tudott várni. Hídegen, kiszámítva leste a kedvező alkalmat. És a kedvező alkalom elérkezett. Gábor könnyelmű, pazarló ember volt; az ifjúság megbocsátható hibáiból sokat átvitt a férjkorba is. A mint Kardos gyarapodott, ő épen úgy súlydát az anyagi bukás felé. Szép ivagyont örökölt, de csakhamar adósságba verte magát. Könnyelmű életmód, ide oda kapkodás, uszorosok körme közé jutás egyre beljebb sodorták a veszedelmebe. Kardos ezt mind jól tudta, jól látta. Sokszor számított, meddig húzhatja még a régi ellenség a kínos küzdelmet. Mintegy rögeszméjévé vált, megsontosodott lelkében az a gondolat, hogy Bakos Gábort neki kell tönkre tennie, hogy majd az utolsó órában elmondhassa neki, kérelhetetlenül: tartozom ezzel neked, megfizttem adósságomat. Csak hadd nőjenek a Bakos Gábor gyermeki, majd a kezébe nyomja ő annak idején a koldusbotot.

Bakos zavarában még jobban a kezére játszott Balásznak. Szorultságában hozzáfodult pénzért s egyre nagyobb összeggel lett adósa. Ezenkívül Kardos magához váltogatta szeretését levő váltót, kötelezvényeit. A boszuállás pokoli élvezetén kívül másik uralkodó szenvedélye a kapzsizás is vezette Kardost. Kiszámította, hogy nem sokára eljön az

idő, mikor Gábor nem tud többé fizetni, s akkor a szép birtok az ő kezébe jut.

Addig feltartotta a barátság látszatát; a két család gyermekei együtt üzték boldog játékaikat, úgy szövődött-fonódott köztük az a láthatatlan kapocs, a mely később annyibúnak, annyí könnynek okozója lett.

Mikor aztán csordultig telt a pohár, akkor fellépett Kardos Balázs. Nem ismert irgalmat, könyörületet. Kegyetlen gunynyal utasította vissza a Gábor kéréseit, a szegény ártatlan asszony eszékléseit. A könnyű verü, gondatlan Gábor csak most ösmerte fel, hogy kinek kezébe jutott.

A törvény pedig haladt a maga útján s a Bakos vagyona kitűzték az árverést. Alig volt még néhány nap e szomorú időpontig, mikor egy esemény jött közbe, egy esemény, a mely még gyászosabb fordulatot adott a dolognak.

Egy este egyedül ült szobájában Kardos Balázs. Az nap délután borzasztó vihar vult végig a táj fölött, valódi felhőszakadás. Az ég még egyre borult volt; koronként egy egy villámás világította be a sötétséget, egy egy dörgés rázta meg az ablakokat.

Késő volt már, a cselédség, a gyermekek aludtak. Balázs is épen teküdni készült, midőn valaki megkozzogtatta ablakát.

— Bocssás be, Balázs, én vagyok, — mondá egy ismerős hang.

Kardos megösmerte, hogy Gábor van ott. Ah, ez most könyörögni jön. Azért ugyan hiába fáradt. Hamarabb megindithatná a kösziklát, mint az ő szivét.

— Mit akarsz?

— Csak bocssás be, nagyon sürgős beszédem van veled.

— Eredj haza, becsületes ember nem alkalmatlanokodik ilyenkor a más házában!

— Ejnye, be nagyra vagy, Balázs. No, csak eressz be. De hamar ám, mert újra szakadni kezd az eső. Már is átáztam bőrig. Egyenesen Debreczenből jövök, csak úgy gyalogszerrel.

— Miért nem mégy haza?

— Előbb veled akarok végezni. S újra még keményebben kezdett zörgetni,

— Felhívás. Tisztelettel felkérem a debreczeni dalegylet összes munkőd tagjait, hogy a ma este tartandó gyakorlati órára teljes számban megjelenni sziveskedjenek, hogy ott időközben felmerült igen fontos ügyben határozassunk. Debreczenben 1890 aug. 12. Krasznai Ferenc egy. jegyző.

— Egyházmegyei gyűlés. Tisza Kálmán országgyűlési képviselő részvett f. hó 7-én a Nagy-Szalontán tartott ev. ref. egyházmegyei gyűlésen, mint a megye főgondnoka. A gyűlés 18,000 f. szavazott meg iskolai célokra, lelkészlakásokra stb. A gyűlés után lakoma volt, melyen Széll Kálmán esperes felköszöntötte Tisza Kálmánt, ki pedig poharat emelt az esperesre.

— Presbyteri közgyűlés. Az 1890. évi aug. 8-kára összehívott presbyteri közgyűlés a megjelent tagok kevés száma miatt nem lévén megtartható, az egyh. törvények 31. §-a alapján a tárgysorozatba felvett ügyek felett a közgyűlésen megjelenendő tagok többsége fog határozni.

— Kereskedők és iparosok figyelmébe. A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszter ur a nagym. kereskedelemügyi m. kir. miniszterrel egyetértéssel f. é. 31529 sz. a. a kereskedelmi és iparkamarához intézendő beadványok bélyegkötelezettsége tárgyában a következő kivonatanban alább foglalt rendelkezést becsátotta ki: Bélyegkötelesek magánfeleknek személyes érdeklükben a kamaránál benyújtott s hatósági jellegű elintézési igényű beadványai. Ezenben azon beadványok, melyek a kereskedő vagy iparos osztály általános érdekeit illetik, — valamint oly levelek, melyekben a magánfelek a kamarák által hozzájuk intézett megkeresésekre vagy felszólításokra válaszolnak, bélyegmentesek. Bélyegmentesek továbbá azon beadványok is, melyek tekintetében a kamarák ténykedése, — magánfelektől a kamarákhoz érkező kérésekre adott válaszok hatósági intézkedés jellegével nem bírnak s ezekre vonatkozólag a kamarák nem közhatalóságoknak, hanem bizalmi férfiakból álló testületnek tekintendők. Ilyenek: a) törvények és rendeletek intézkedései, ezek értelmezése vagy végrehajtása iránt, — továbbá ezekből folyó kötelezettségek tekintetében intézett megkeresések, b) közlekedési vállalatok szállítási feltételei, díjszabályzatai, bel és külföldi cégek, ipari és gyári telepek felüli tudatosítások c.) tudatosítások vásárok ügyében. d) levelezések kiállítások tárgyában stb. — miről a kamarák szószólókat igénybe venni akaró keresk. és iparos osztály ezennel értesítetik. Debreczen 1890. augusztus 5. A kereskedelmi és iparkamara.

— Orvtámadás. Vasárnap virradóra éjjel együtt mulattak az Elizeum nevű vásártéri mulató helyen Óri István és Szunyogh László kefekötő-segédok. Mulatozás közben valami csekélység miatt szóváltás támadt köztük s Szunyogh arcul ütötte Órit, ki erre elhagyta a mulató-helyet. De nem ment haza, hanem a sátorok között lesben állt; mikor aztán Szunyogh kazalé poroszkált, éles késével neki rohant s mellén és hasán három életveszélyes sebet ejtett. Az orvtámadó erre kerekelt oldott s tegnap egész nap nem tud-

ni, utóljára is Balázs kénytelen volt kimenni, s a komondorokat elkergetve, bebocsátani kellekettlen vendégét.

Csak úgy csorgott a víz a Bakos ruhájáról. Látszott rajta hogy valahol sok bort ivott. Rendcs szóká a volt ez szegénynek, mióta a baj úgy meggyült feje fölött.

— Már csak leülök Balázs komám, — mondá a részeg embernek sajtóságos rekedt nevetésével, — pedig látom, hogy nem szivesen fogadsz. Hát csakugyan megakarod ütteni a dobót házam előtt? Te kegyes, istenfélő ember, a ki minden vasárnap ott ülsz a templomban, az első székben hallgatod, mikor az irgalmasságról prédikálnak.

— Mond el gyorsan, a mit akarsz — szölt a másik komoran. — Későn van, sem időm, sem kedvem beszélgetni.

— Hát csakugyan elakarod licitáltatni a házamat, Kardos Balázs? Bizony szép helyen van az, a templom mellett, a falu közepén. Igaz, hogy megkopott egy kicsit, de tudom, hogy te pompás épület emeltetnél helyébe. Hát még az a szép földbirtok! Olcsón jutnál hozzá a licitáció. Jól kieszelted ezt, Balázs. No, no ne huzd úgy össze a szemöldököd; tudom én, it beszélek, azért hogy egy kis ital van bennem

— Jobb is ha hazamegy, kialszod magadat.

Bakos felállott; bizony nem könnyen esett az neki. Fél kézzel az asztalhoz támaszkodott, másik kezével nagy tömött tárczát vett ki dománya zsebéből.

— Azt mondom én neked, Balázs, hogy nem lesz semmi abból az árverésből, itt a pénzed.

Kardos elképedve ugrott fel. Olyan hirtelen, elkézelhetetlen valami volt az, hogy ezt a veszni induló embert valaki kiségitse a bajából, mikor ő már olyan biztosan tartotta körmei között.

Bakos jókedvűen tekintett Balázra, a mámor ködén keresztül is észrevette annak zavarát.

— Itt a pénzed. Számoljuk össze. Kitelik ebből a követelésed. Nézd csak, van itt elég, százás is, ezres is.

ták megtalálni, de ma reggel Szemethay r. biztos elfogta őt. A sérültet azonnal beszállították a kózkórházba.

— Új szer a differitisz ellen. A differitisz gyógyítására legújabbán az ananász levét hssználják. A Luiziánában lakó négek ugyanis már régebben alkalmazták ezt a szert, még pedig oly sikerrel, hogy a betegek legnagyobb része meggyógyult tőle. Az ananász erős és maró nedve a nyákhártyát teljesen megtisztítja s a differitikus fekélyeket rövid idő alatt eltünteti. Most Manchesterben tesznek kísérleteket az új szerrel.

— Kolera. Szerajevóból jelentik, hogy miután Mekkában és Dseddában kiűtött a kolera, a boszniai országos kormány kiküldte Suezde dr. Klodzionowski osztrák orvost, ki az egyiptomi egészségügyi tanácsnál volt alkalmazva, hogy a boszniai zárandokokat illetőleg az ott foganatosítandó óvrendszabályok végrehajtására a legszigorúbban felügyeljen. A zokat a bosnyák zárandokokat, a kik a „Rieka“ Lloyd-gőzűsön érkeznek, Smyrna mellett Clazomenebe küldik és azután Triesztben vetik alá az egészségügyi óvrendszabályoknak. A Szírián keresztül Konstantinápolyba vezető szárazföldi úton Beyrutban léptetnek életben szigorú rendszabályokat. Minden megtörtént, hogy a kolera behurcolásának veszedelme ellen széleskörű rendszabályok pontosan végrehajtsanak. — Valenciából sürgönyzik: Tegnap a tartományban 36, a városban 3 kolerabetegedés fordult elő.

— A díszelőadás. A jó szatmáriakat bántotta a gondolat, hogy a Kőlesey ünnepély alkalmával díszelőadás ne legyen a színházban. Szatmárt azonban csak most épül a színház s még a berendezése teljesen hiányzik. Ennek dacára az előadást megtartották. Persze, az egész előadásnak nagyon sajtóságos jellege volt, mely egyáltalán nem emelte az ünnepi hangulatot. A színház belől egészen csupasz; a színpadon nincs függöny, nincs korina. A színpad a nézőtérrel nincs elválasztva. Szóval minden olyan, a minő befeljezetlen épületben lehet. Sok zűzavar, fejtelenség után végre nagynehezen megkezdődik az előadás a zsúfolt színházban. Megjegyzendő, hogy a közönség egy tetemes része a színpadon foglalt helyet, hiszen az ülőhelyek sem voltak még rendben. A színpadon tolongók közül vagy huszan egészen bent álltak a nyílt színen. Képzhetők, mily hatást tett Nádaynak az a pompás jelenete az „Egy csésze théa“-ban, mikor mint Camouf et éj idején véletlen az idegen házába került. „Nincs itt egy lélek sem“ — mondja Náday a szerep érte mében, s ezt ismétli, pedig majd a könyökével kell az utjában áldogálókat ellöknie. Még csattanásabb volt azonban az a jelenet, mikor Prielle Kornéliának ajánlat kell a dívánra rognia s a művésznő az utolsó pillanában vassi észre, hogy diván van ugyan, de ülnek rajta — nézők. A művésznőnek egy székkel kellett előhozni, s arra aztán eljúlhatott. Természetes, hogy ezek a kis epizódok nagyban hozzájárultak a közönség derűtségéhez.

— Budapest gyomra. Zola Emil regényt irt Páris gyomráról, Kőrösi József pedig csinált Budapest gyomráról egy statisztikai kimutatást. Ha az ember bele mer harapni a hosszú számsorokba, Budapest gyomra van olyan érdekes, mint Párisé, sőt mi több

— Honnan vetted ezt a rengeteg pénzt? — Ne félj, nem loptam, nem raboltam. A jó isten adta.

Balázs minden áron megakarta tudni a rejtélyt. Mosolyogva nyújtá kezét Gábornak. — Akárhogy van, pajtás, én igazán örülök, hogy segireni tudtál magadon. Nekem is rosszul esett ez a dolog, de hát látod, családos ember vagyok, nem hagyhattam a magamét. Várj csak egy kissé, nem jól esik a beszélgetés ilyen szárazon. Hozok a pinczéből egy kis jó bort.

A bor csakhamar megérkezett. Balázs ösmerte a Gábor gyöngéjét, tudta, hogy így legkönnyebben kiveheti titkát. Nem is igen kellett sok kínálás, egyik pohár a másik után ürült s a Gábor nyelve hamar megoldódott.

— Olyan furcsa história ez — mondá Gábor, — hogy magam is alig tudom elhinni. Bizony komám, sok galibát okoztál tenekem. Hiába törtém a fejemet, nem tudtam szabadulni sehogy Utóljára nekibolondultam, s elkezdtem rakni a lutriát. Ne nevesz rajta, úgy volt biz' az. Salamon bácsi addig fecsegett a maga álomlátásairól, hogy utóljára én is elkezdtem rakni a számokat. Bolondság volt, de hát a vízbefuló a szalmazsálhoz is kapkod. Az öreg a multkor megint kifundált valami számokat, rakta hűségesen sokáig, de csak nem jött ki egy sem. Tegnapelőtt bementem a debrezeni nagy vásárra. Volt még egy-két rongyos tinó, tul akartam adni rajtok, mig azokra is nem teszed a kezedet. A mint egy kis pénzhez jutottam, eszembe ötlöttek a Salamon számai, épen a huzás napja volt, egy pár forintot a lutrira tettem, és —

— Megnyerted? kérdé feszült figyelemmel Balázs.

— Meg biz' azt, czimbora. Egy kis levonással ki is fizették mindjárt. En aztán csináltam egy kis jó napot magamnak. A szakeresem nem győzött várni, hazaindult, én hát így csak gyalogszerrel jöttem. Még senki sem tudja a szerencsémét. Az ablakodban világot láttam, gondoltam, először is hozzád szólok be.

[Folyt. köv.]

Személyi r.

azonnal beszál-

Men A differi-

az ananász levét

lakó négetek

zták ezt a szert,

a betegek leg-

őle. Az ananász

ártárat teljesen

ékélyeket rövid

obsterben tesz-

jelentik, hogy

ban kiűtött a

agos kormány

owski osztrák

segügyi tanács-

tulajdonképpen realizikusabb munka, mint a Zolaé, mert ebben valóságos gyomorról van szó, a mely eszik és iszik. Szól a statisztika

fűzetek kimutatása tizenöt évtől kezdődően, 1875-től 1888-ig és különösen erről a legutolsó évről 1888-ban a fővárosi fogyasztási adó az állam és a főváros számára nem kevesebb, mint 8.5 millió forint bevételt eredményezett. Ez összegből a fővárosi pénztárba 879.000 forint folyt be. E szerint a főváros az egész ország fogyasztási adójának több mint ötödrészt szolgáltatja. Legjelentékenyebb

összeget a hus és a szesz italok szolgáltatják. 1888-ban például az összes husfogyasztás 535.048 métermáza volt, a szesz italoké pedig 539.326 hektoliter. Átlagos számítás szerint 1888-ban 33 dekagramm hus esett naponta egy emberre s ugyancsak egy ember 3,5 deciliter szeszt fogyasztott. Megittak a budapestiek ebben az esztendőben 111.452 hektoliter söröt, 373.247 hektoliter bort, megettek vágómarhát 76.390 darabot, borjút 109.656 darabot, disznót 153.148 darabot, tyukot 2.956.108 darabot s e mellett nem is fáztak, mert elfogyasztottak 458.030 köbméter fát. A tizenöt évtől kezdődően kimutatásában feltűnő számokkal szerepel a kiállítás esztendő: akkor szörnyű sokat ettek és ittak Budapesten. A kimutatás megjegyzi ugyan, hogy bár a főváros fogyasztása az utóbbi években egészen véve emelkedett, a népesség gyarapodásához viszonyítva mégis változatlanok tekintendők, ezek a számok mindamellett azt bizonyítják hogy elég jó gyomra és elég jó torka van Budapest városának.

Fogműterem. Kik fogbjában szenvednek azoknak ajánljuk a városunkban újonnan letelepedett fogorvos Dr. Nágel Zsigmond ur világvárosiasan berendezett (Batthányi utcai) fogműtermét felkeresni.

A Vilmos-orfeumba csak még 4 előadás tartatik.

A mesterséges eső. New-Yorkból írják, hogy az Egyesült Államok szenátusa előtt fekvő törvényjavaslatban van egy szakasz melyben a földművelésügyi bizottság rendelkezése 2000 dollár összegű bocsátást "az esőnek mesterséges előállítására" irányuló kísérletek eszközözés céljából. A kísérlettevő csoport élén Rusk földművelésügyi titkár áll, a mozgalom lelke azonban Farwell szenator, ki számos év óta fáradoztatlan apostola annak a gyakran vitatott elméletnek, hogy a nagyobb magaslatocon eszközölt roppantások a nedvességet összegyűjtik és esővé sűrítik össze, mely nyomban lehull. Ilyen műeső kísérleteket fognak tenni már a jövő hetekben, a Colorado és magaslatocon. A roppantásokat dinamittal eszközözik a kísérő társaság mérnökeinek terve szerint egyszeri kísérlethez 150 foat dinamitszükség, mely 25 foatos csomagokban papirléggömbbe helyeztik; a mikor 3000 lábnyi magasságot ér el, a dynamitot egy zsinór segítségével elrobbantják. Az expedíció tagjai meg vannak róla győződve, hogy egy csomó dynamit elpuffogatása következtében eső fog lenni, mely nagy vidékre terjed; optimisták meg akarják alkotni az „Első amerikai mezőművelési mesterséges eső előállító társulatot”, melyre különösen nagy feladat vár az amerikai kopár vidékeken. A tudományos körökben nem valami vérmes reménységgel vannak a vállalat iránt, a bizottság azonban el vanelve a siker reményével és nem is vonják kétségbe, hogy a kísérleteknek lesz eredménye, csak hogy gyakorlati haszonnal amesterséges eső-előidézés aligha fog járni, mivel az elérendő esőmennyiség nem ér annyit, mint a mennyibe a szükséges nagymennyiségű robbantások kerülnek. De az érdekes vállalat kimenetelét mindenki feszült figyelemmel várja.

Bőripar-kiállítás. A kereskedelmi muzeum tudatja, hogy a fővárosban, de különösen az iparcsarnokban jelenleg uralkodó rend kívüli hőség következtében, a kiállítandó árúk megóvása érdekében szükségessé vált a bőripar-kiállítás megnyitásának idejét folyó évi szeptember hó 1-ére halasztani. A muzeum felkéri a kiállítókat, hogy a mennyiben a kiállítandó árúk még utak nem indították volna, azokat oly időben adják fel, hogy f. hó 25-ére érkezzenek Budapestre. Azon kiállítók megnyugtására, kik készítményeiket már utak indították a muzeum a hozzá érkező árúk körül oly módon fog intézkedni, hogy azok kárt ne szenvedjenek. A kiállítás bezárásának ideje változatlan marad.

Zergavadászat. Uj-Tátrafűredről dr. Szontagh Miklós területére, a Szekrényes hegyhez, múlt kedden hajnalban lovas társaság indult az idej első zergavadászatra. A fáradságos hegymászás után a Szalók és Vizsokabérez felől kezdődött a hajítás. Sok felriadt zergét láttak, egyik irányban tizenegyet, de nagyon messzire. Csak ketten: gróf Zichy Géza (a költő) és Molnár Béla lőtt egy-egy bakot s ezeket a vezetőket nagy diadal zajjal vitte be Tátrafűredre. Mondják, hogy Zichy grófot, a ki fékez, egy félszemű kalauz, Csizák Pál vezette s az elejtett zergének is csak egy szeme volt. A vadászatban Magazzi Vilmos, Erdődy Imre és Oberdorff grófok, Szontagh Miklós és Szivák Imre képviselő is részt vettek.

A homoki szőlőtelepítés költségei és remélhető jövedelme.

Tekintve, hogy újonnan telepítendő homokszőlő költségei annyi elsorolható körülmények által befolyásolhatók, hogy ebből ki-

folyólag a költségvetés elkészítése is mindenkor az adott viszonyokhoz képest lesz több vagy kevesebb, tehát ezuttal sem nyújthatok az alább következőkben egy oly költségelőirányzatot, mely minden körülmények közt használható lenne. Mindenesetre meg lesz azonban az az előnye, hogy tájékoztatásul szolgálhat arra, hogy körülbelül mily összeg mily czímen szükséges egy új szőlőtelep berendezéséhez.

Számításom alapszám 1 kat. hold szőlőtelepítését vettem s parárel két árat veszek fel.

	I.	II.
	frt kr.	frt kr.
1. 1 kat. h. elegyengetése (planirozása)	5 — 25 —	5 — 25 —
2. 1 „ h. félrigelőzése cire 70 cm. mélyen	27 50 86 25	27 50 86 25
3. 1 „ h. szükséges szőlővessző	32 — 70 —	32 — 70 —
4. Sorok és tökékek helyeinek kijelölése	5 — 5 —	5 — 5 —
5. Elültetés furával és iszapolás	9 90 17 60	9 90 17 60
6. Ültetés iszapoláshoz vízborítás	5 — 10 —	5 — 10 —
7. Szalma, trágya, venyige vagdálék borítása és elhúttása	5 — 10 —	5 — 10 —
	119 40 223 85	119 40 223 85

A fenti költségirányzat egyes tételeinek kisebb vagy nagyobb voltát a következőkben lesz szerencsém indokolni.

Az első a talajplanirozás költségeivel foglalkozik s ez egyike azon kiadásoknak, mely a körülmények szerint, ha nagyon hepehupás — buczkás a terület igen tekintélyes összeget képviselhet. A planirozásnál egy köbméter homok továbbítása homok gyalu segítségével 200—300 méter távolságra 16—20 krba kerül.

A második tétel a talajfélrigelőzés, legtöbnyire a munkás viszonyoktól függ; tény az, — erre vonatkozólag gazdag tapasztalatokat szereztem, — hogy oly vidéken hol a földforgatás ismeretlen, sokkal nehezebb szakmá-munkásokat szerezni, s első alkalommal vonakodnak is azt alacsonyabb árakért elvállalni. A talajforgatás napszámos erővel még mindig sokkal drágább s egyáltalán nem mondhatjuk, hogy jobb a kellő felügyelet mellett teljesítette szakmány munkánál. A rigelőzés négyzetméterenkint 1-3 krajczártól egész 2 krajczárig emelkedik.

A harmadik tétel az ültetéshez szükséges vesszők ára, több körülménytől függ. Ilyen első sorban az, hogy a telepítéshez sima vagy gyökeres vesszőt használunk-e. Tudvalevő dolog, hogy a gyökeres vesszők ára majdnem kétszer oly drága mint a simáé. Kérdés továbbá, hogy a vesszőket saját szőlőnkől szedhetjük-e, vagy vásárolnunk kell; mert ha magunk ültetéséből szerezhetjük, csupán a munka vehető számításba, míg ellenben a vessző ára, annak szállítása stb. mind a kiadásokat emelik. Ugyancsak a vessző árára foly be az, hogy mily fajokat kívánunk telepíteni, mert míg egyes borfajokból ezer vessző ára 5—6 forint, addig vannak csemege szőlőfajok, melyek ezrért 30—40, sőt néha 100 forintot is kell fizetni. Végre lényegesen változtatja a kiadási tételt az hogy mily sor és tökéttávolságot állapítottunk meg, mert:

130 cm. sor és 130 cm. töké távval kell a 3402 tőke	120 „ „ 120 „ „ „ 4000 „
100 „ „ 100 „ „ „ 5750 „	100 „ „ 80 „ „ „ 7181 „

s így a legnagyobb sor és tökéttávolságnál csak felényi, mint a legkisebbnél.

A negyedik tételre befolyással bir, minde- nek felett a munkások ügyessége, továbbá az, hogy milyen nagy a beosztandó terület, mert azt tapasztalatból mondhatom, hogy a sorok és tökékek kijelölése minél nagyobb a terület, annál kevesebbe kerül.

Az ötödik tételre befolyással bir első sorban a munkások gyakoroltsága és második sorban a helyes munka beosztás és végre a talaj nedvességi viszonya.

A hatodik tételre az iszapoláshoz szükséges víz közelsége vagy távolsága. Ha azon kedvező körülmények közt vagyunk, hogy a vizet közvetlenül a betelepítendő területről nyerhetjük, e kiadási tétel tetemesen kisebbedik, míg viszont, ha azt nagyobb távolságról fuvarozni vagyunk kénytelenek, nagy mérvben emelkedik.

A hetedik tételre ugyanezen okok irányadók s a kiadás emelkedése tetemes csak akkor lesz, ha behintésre szükséges szalmát, vagy más anyagokat pénzért vagyunk kénytelenek beszerezni.

A mi az évi munkáltatási költségeket illeti, az is különböző. Az előttem fekvő 4 költségjegyzékből (Debreczen, Kecskemét, Nyír és Szigetség — Csepel-sziget) arra a következtetésre jutok, hogy legolcsóbb a Nyírben s viszont legdrágább a Szigetségben (Csepel-szigeten); ellenben Debreczen és Kecskemét alig számbavehető eltérést mutat. Ez utóbbi két helyen a szőlő szakmányban művelése is honos, míg a Nyírben és Szigetségben ez kivételesen történik. Hogy a Csepel-szigeten drágább a munkaerő, az a főváros közelségében leli magyarázatát.

Az évi munkáltatási költség ezek szerint 30—40 forint közt változik s a következő tételekből áll:

	I.	II.
	frt kr.	frt kr.
1. Nyitás szakmányban	2 — 3 —	2 — 3 —
2. Hármás gyökér eltávolítása	— 80 1 —	— 80 1 —
3. Metszés	2 40 4 —	2 40 4 —
(Első kötözés	— 50 1 —	— 50 1 —
4. Második kötözés	1 — 1 50	1 — 1 50
(Harmadik kötözés	1 50 2 —	1 50 2 —
5. Kötöző anyag 6 kgr. raffia á 60 kr.	3 60 3 60	3 60 3 60
6. Kopálás szakmányban 3-szor	14 40 16 —	14 40 16 —
7. Gyomlálás (válogatás) fatyuzás	1 50 2 —	1 50 2 —

8. Csonkázás	2 40 3 —
9. Kihalt karók s elszakadt kötelek megigazítása	— 80 1 —
10. Kihalt tökékek pótlása	— 40 — 60
11. Fedés szakmányban	1 90 2 50

Összesen 33 20 41 20

A fent felsorolt munkák közt a takarékosság sohasem fizeti ki magát, különösen a metszés és válogatás, vagy gyomlálásnál, mivel e munkák helyes keresztülvitele nemcsak az idej s jövő évi termésünket befolyásolja, hanem egyszersmind tökéünk egészségét, fiatalágát és életerejét is csupán e munkák helyes keresztülvitelével mozdíthatjuk elő. A fentebb látható telepítési és művelési költség előirányzati keretében két dolog nem volt bele illeszthető, a mi pedig mindenesetre fontos kiadási tényező; ez a karó és trágya.

A karó ára vidékenként végzetlenül változó, így pl. Aradmegyéből hozott 7 láb hosszú kemény fa karók Szegedre, illetve Szatmárra szállítva ezenként szállítással együtt 30 forintba kerültek, míg viszont ugyanonnan ugyanoda 2 méter hosszú fűrészt kemény fa karó ezre 22 forintba került. Itt Budapesten hitvány fenyő karók 16 forintba kerülnek. Debreczen vidékén 1 1/2 méteres ákác karók ára ezenként 14—18 forint közt változik. Mindenesetre legjobb tehát a karó szükségletét magunknak a már ismertem módon előállítani ákác védültvények nevelése által.

A trágya ára szintén igen változó; az istállótrágyának magasabb értékét még nem mindenütt ismerik, a hol pedig már annak hatását ismerik, semmi azért sem kaphatunk.

A koncentrált marhatrágyával való trágyázás hódanként Koritsánszky szerint mintegy 50 forintba kerül.

A különböző műtrágyák ára változván, ha tudjuk az adandó mennyiséget, árjegyzék szerint kiszámíthatjuk árukat.

Végre még a kiadások teljes kiszámíthatása céljából idejegyezhetjük, hogy ezer drb sima vessző iskolába rakása kerül 70—100 krajczárba.

1000 iskolázott vessző szakmányba kaplása	3—6 „
1000 iskolába rakott vessző szakmányba fedése	3—4 „
1000 iskolába rakott vessző tavaszi nyitása	3—5 „
1000 vessző kiszécsése az iskolából	80—110 „

A mi már most a bevételeket illeti, erre határozott választ adni kevésbé lehet, mint a telepítési kiadásokra. Befolyásolja ezt a talaj gazdagsága, az időjárás, művelési mód, de különösen a fajták megválasztása, mert tudjuk azt, hogy vannak fajták, melyek minőségileg kitűnő bort, vagy csemegezőlőt adnak, de terméshozásuk kevés, viszont más fajták minőségileg sokkal gyengébbek, de óriási terméseket hoznak. Eppen ezért határozott választ adni e kérdésre épp oly kevésbé hiteles, mint helytelen volna.

Mindezek dacára annyit mondhatok, hogy egy fiatal 8—10 éves szőlő, mely 1 m. sor és 1 m. tökéttávolsággal 5750 tőké számlál, ha tőkénként csak egynek kilogramm termést hoz — tehát összesen 1437 kilogrammot: a termés gyenge.

Ha tőkénként fél kilogrammot — tehát egy kat. hold 2875 kilogrammot: a termés közepes.

Ha tőkénként háromnegyed kilogrammot — tehát egy kat. holdon 4312 kilogrammot — a termés jó.

Ha tőkénként egy kilogrammot — tehát egy kat. holdon 3750 kilogrammot: a termés bő.

Ha ennél több a termés: igen bő.

Természetesen ismételnem kell, hogy ez nagy átlagban értendő, mert Alicante Bousché vagy Aramontban nem ritka eset, hogy a 4 éves tőke 2 kil. termést hoz, addig egy finomabb minőségre szánt fajta pl. Traminer, négy éves korában, elég ha 1/2 kilogrammot hoz.

Ha a termés, mint szőlő lesz értékesítve, véleményem szerint a legmagasabb bevétel, tehát jövedelem érhető el. Tudvalevő dolog, hogy Kecskeméten a csemegezőlő mm.-ja 18 frtjával értékesítetik helyben vasuti állomás, míg a vegyes s rosszabb minőségűt is elvitték 10 forintjával.

A fővárosokhoz közel fekvő homoki szőlők birtokosai ez évben is a közönséges, tehát nem Chasselas vagy Muscat fajta szőlő métermázáját 12—14 frtjával adták el. S ezen szőlőből vajmi kevés került a főváros piacra, annak legnagyobb rész külföldre szállítottatott.

Ha már most ez értékesítési viszonyok tekintetbe vétele mellett a szőlő mátermázásának eladási árát csak 10 forintra vesszük: a gyenge termés alkalmával 140 frt 27 kr. közepes „ „ 280 „ „ „ „ „ 430 „ „ „ „ „ 570 „ „ „ „ „ 800 forint „ „ „ „ „

igen bő „ „ 800 forint „ „ „ „ „
vagy esetleg még ennél is több bruttó bevételünk lehet egy hold szőlőből.
A termés bórri feldolgozva már kevésbé kedvező eredményeket mutat, maga a szükséges befektetés: pince, hordók, sajtók stb. stb. tetemes tökébefektetést igényelnek; mihez még hozzá járul a kezelés költsége, apadás. Ezek kívül pedig még azzal a hátránnyal is jár, hogy a pénzre várunk kell.
Igaz ugyan, hogy boraink hosszabb kezelés után, helyesen iskolázva, azok értékükben emelkedni fognak, ugye de középminőségű borok hosszab ideig való ászoklásával elért

értékemelkedés nincs arányban azon kamatokkal, melyet az idej borba fektetett tőkének adni kellene.

Végre megjegyzem még, hogy a nyert szőlőből annak érettségéhez képest 58—70% must lesz, s a fent maradt rész pedig törköly.

Rácz Sándor.

Szerkesztői üzenet.

Galánffy Böszörmény. A költeményt köszönjük. Jönni fog.

Feladta szerkesztő és kiadó lapfőtulajdonos: Vértési Arnold.

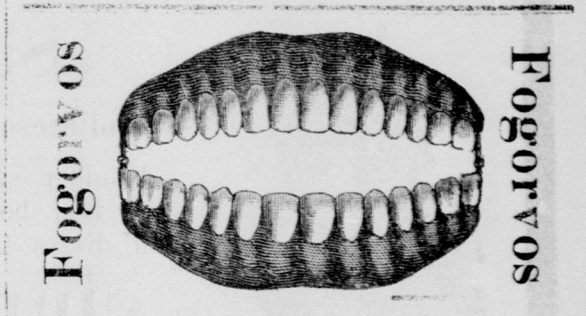
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Kunz József és Társa

Budapest, DEBRECZEN, Nagyvárad.

Vászon, készfahérmű, szőnyeg divat és rövidáru raktára.

Menyasszonyi keletgyék teljes kiállítás elvállaltatik.

Az összes orvosi gyógytudományok tudora

Dr. NAGEL ZSIGMOND FOGORVOS

Debreczen Batthány-utca Stieber-ház

a legújabb BERLINI módszer szerint készít

műfogsorokat, fogtöméseket (plombirozás)

Rendel: d. e. 9—12-ig. d. u. 2—6-ig.

Szabó Lajos fiai özégnél

jutányos, szabott árakhoz kaphatók: legjobb szabású és varrásu

kész férfi ingek.

Gallérok, kézelők, nyakkendők.

Kész lábravalók.

Nagyválasztékban:

harisnyák, kesztyűk,

esernyők.

Kardos László

DERECZENBEN.

CZEGLÉD-UTCZA és PIACZ UTCZA.

Ajánlja, mint időszerű czikkeit:

nyári piqué, írpic, plüsch mosó-

paplanjait,

mosó szines alsó-szoknyáit,

nyári fehér és szines

ruhászövefeif.

Továbbá olcsó és diszes függönyeit, ágyterítőit, ebédülő és

kávés terítékeit.

Nagy raktár hazai (szepességi) damaszt árúiban.

